

Oponentský posudek
disertační práce
Ing. et Ing. Dušana Litvy, MBA
Vliv evropské integrace na podnikatelskou sféru v České republice

Ing. Dušan Litva vymezuje předmět svého zkoumání na jedenácté straně první kapitoly disertační práce označené jako „Úvod“ takto: „Záměrem práce je určit klíčové dopady evropské integrace na podnikatelské prostředí a podniky v České republice.“ Zároveň na této straně doktorand upřesňuje, že bude firmy členit z hlediska velikosti firem, podle sektoru hospodářství, kde působí, podle jejich místa jejich sídla na teritoriu České republiky a konečně též podle charakteru jejich mezinárodních aktivit.

Disertační práce je rozdělena do čtyř částí doplněných o Úvod a Závěr. První část doktorské práce (kapitola 2 „Teoretická část“) je poměrně rozsáhlá a dotýká se tří hlavních problémů. Autor v kapitole nejdříve vymezuje pojmy „podnikatelské prostředí“ a „konkurenceschopnost“. V dalším kroku v rámci kapitoly analyzuje stav podnikatelského prostředí a dopady evropské integrace na ekonomiku České republiky s využitím již zpracovaných a publikovaných studií. Třetí část této kapitoly autor věnuje mikroekonomickým efektům evropské integrace (např. otázce volného trhu či volného pohybu osob z hlediska korporátní sféry) a s ní související mikroekonomické teorie, kterou zde reprezentuje model heterogenních firem.

Druhá část doktorské práce („Metodika výzkumu“) je rozdělena na dvě části. V prvním kroku (označeném jako kvantitativní analýza) autor zkoumá souhrnné indexy, které charakterizují jednak podnikatelské prostředí (Doing Business Světové banky) a jednak konkurenceschopnost (Global Competitiveness Index Světového hospodářského fóra a Regional Competitiveness Index Evropské komise). Ve druhé části této kapitoly (týkající se kvalitativní analýzy) uvádí doktorand vstupní informace k dotazníkovému šetření, které Ing. Litva uskutečnil mezi českými firmami.

Třetí část disertační práce („Výsledky a diskuse“) uvádí výsledky dotazníkovému šetření, které Ing. Litva uskutečnil mezi českými firmami, a které se věnovalo pohledu managementu firem na dopady evropské integrace na činnost společností, které řídí. Zároveň zde autor vytváří zpětnou vazbu pro své zkoumání a sleduje, jak hodnotí konkurenční prostředí v České republice ve svých analýzách mezinárodní instituce (Světová banka, Evropská komise a Světové hospodářské fórum).

Čtvrtá část práce obsažená v kapitole „5 - Závěrečná doporučení“ je poměrně stručná, ale z mého pohledu rozhodující. Doktorand zde uvádí v přehledné tabulce výsledky svého zkoumání, dále pak důvody, které spatřuje za zjištěnými efekty evropské integrace. Zároveň zde nabízí vlastní doporučení, jak by mohla hospodářská politika české vlády reagovat na zjištěné efekty ekonomické integrace.

Cíl disertační práce je ve shodě se zvolenou metodou zkoumání. V práci prezentovaný výzkum je založen zejména na provedeném sběru primárních dat formou dotazníkového šetření mezi firmami, které působí v České republice a na jejich vyhodnocení za použití vybraných statistických metod (popisné statistiky a regresní analýzy). Zároveň komparuje a ověřuje takto získané poznatky se sekundárními daty, které získal z výše uvedených souhrnných indexů mezinárodních institucí – zejména pak dat z Doing Business Světové banky.

Lze konstatovat, že Ing. Dušan Litva cíl své doktorské práce splnil. Navíc – oproti původně formulovanému cíli – autor formuluje doporučení, jak by mohla hospodářská politika vlád reagovat v blízké budoucnosti na indikované dopady ekonomické integrace na českou ekonomiku.

Autor využívá k hodnocení podnikatelského prostředí mimo jiné dva souhrnné indexy konkurenceschopnosti – již výše zmíněné Global Competitiveness Index Světového hospodářského fóra a Regional Competitiveness Index Evropské komise. Autoři Global Competitiveness Index 2017 – 2018 ve svém dokumentu ale vymezili konkurenceschopnost jako „the set of institutions, policies, and factors that determine the level of productivity of a country“ (The Global Competitiveness Report 2017 – 2018, s. 317). V případě konkurenceschopnosti jde tudíž o produktivitu, která je samozřejmě ovlivněna podnikatelským prostředím, avšak nejde o totožné pojmy. Z textu není příliš patrné, proč autor použil celkové hodnocení souhrnného indexu Global Competitiveness Index a nikoliv pouze některé z jeho dvanácti součástí (pilířů), které by při jejich samostatném zkoumání podle mého názoru lépe charakterizovaly stav a vývoj podnikatelského prostředí České republiky.

Druhá kapitola je poměrně dlouhá a díky tomu nepřehledná. Za vhodnější považuji, pokud by byla rozdělena do více kapitol, podle obou hlavních problémů, které se zde řeší (viz předcházející text tohoto posudku).

Disertační práce je doplněna seznamem literatury použité při jejím zpracování. Seznam literatury zahrnuje jak tuzemskou, tak zahraniční literaturu. S literaturou autor v textu vhodným způsobem pracuje.

V rámci literatury je uvedeno pět vlastních publikací autora. Jde o články v odborných časopisech i o příspěvky na konferencích, kde si doktorand svými příspěvky ověřoval závěry svého zkoumání v průběhu studia a takto verifikované je mohl následně zabudovat do textu své disertační práce.

Lze prohlásit, že také po formální i jazykové stránce disertační práce v zásadě naplňuje požadavky na ní kladené.

K diskusi v rámci obhajoby doktorské práce zadávám Ing. et Ing. Dušanu Litvovi následující dvě otázky:

1. V diskusi žádám doktoranda, aby blíže specifikoval svůj pohled na rozdíly mezi pojmy podnikatelské prostředí a konkurenceschopnost. V čem vidí rozdílnost, resp. shodu či vzájemné propojení obou kategorií.
2. V literatuře se rozlišuje národní (makroekonomická) a firemní konkurenceschopnost. V diskusi by bylo vhodné podrobněji specifikovat rozdíly mezi oběma typy konkurenceschopnosti a vzájemnou vazbu mezi nimi, a to s hledem na výsledky dotazníkového šetření. Např. otázky související s přijetím eura jako měny České republiky (které byly zahrnuty do dotazníkového šetření) zcela jistě souvisejí s oběma typy konkurenceschopnosti.

Závěrem konstatuji, že předložená disertační práce Ing. et Ing. Dušana Litvy splňuje požadavky na ni kladené. Proto práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.

prof. Ing. Jindřich Soukup, CSc.
vedoucí katedry mikroekonomie
VŠE Praha